ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ

Ὁ νεαρὸς Δὸν Ζουὰν τῆς Ὄπερας. Ἡ ἄρνησις τῆς ὡραίας Μπαλερίνας. Ἀντίζηλος ἑνὸς ἐπιλοχία. Τὸ πάθημα τοῦ ἐρωτευμένου. Ὅπου ὁ Δὸν Ζουὰν γίνεται ρεζίλι στὸ θέατρο. Ἡ αὐτοκτονία του καὶ ἡ ἀλλόκοτη διαθήκη του. Μιὰ ἄλλη ἀλλόκοτη ἱστορία. Τὸ μπακαλόπαιδο, ὁ Μπερλιὸζ κι' ὁ φίλος του. Ἔπειτα ἀπὸ χρόνια. Ὁ ἄρρωστος τῆς κλινικῆς, κλπ.

ΙΣ τὰ ὑπόγεια τῆς Ὄπερας τοῦ Παρισιοῦ ὑπάρχει ὡς σήμερα, ξασπρισμένος πειὰ καὶ σκουληκοφαγωμένος, ἕνας ἀνθρώπινος σκελετός, γιὰ τὴν προέλευσι τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν πολλὲς παραδόσεις.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ μιὰ ἀπὸ τὶς παραδόσεις αὐτές, ὁ σκελετὸς τῆς Ὄπερας ἀνῆκε σ' ἕναν ὡραῖο νέο, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἐζοῦσε, λεγόταν Φρανσοὰ Λογκσάν. Ὁ Λογκσὰν αὐτὸς ἦταν χορευτὴς στὴν Ὄπερα, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΣΤ'. Ὡμορφος καὶ χαριτωμένος, ὁ νεαρὸς χορευτὴς ἐξασκοῦσε μιὰ ἀκατανίκητη γοητεία στὰ κορίτσια τῆς Ὄπερας, τὶς χορεύτριες καὶ τὶς κομπάρσες, κι' εἶχε γίνει ἔτσι ὄχι μόνον ἕνας σποιδαῖος κατακτητὴς τῶν γυναικείων καρδιῶν, ἀλλὰ συγχρόνως κι' ἕνας περήφανος κι' ἀγέρωχος τύπος.

Καὶ ὅμως ὁ Δὸν Ζουὰν αὐτὸς τοῦ μπαλέτου τῆς Ὄπερας, μιὰ μέρα, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή του, συνάντησε καὶ μιὰ ἄρνησι. Μιὰ ἄρνησι ποὺ ἐρέθισε τρομερὰ τὸν ἐγωϊσμό του, τὸν ἐγωϊσμὸ ἑνὸς ἀνθρώπου, ποὺ εἶχε συνηθίσει νὰ βλέπη νὰ πέφτουν ὅλες ἡ γυναῖκες μπρὸς στὰ πόδια του.

Ἡ γυναῖκα, ἡ ὁποία ἀπέκρουσε τὸν ἐρωτά του, ἦταν μιὰ χορεύτρια, ὅπως κι' αὐτός, καὶ λεγόταν Ἀδέλα Δουμιάτρ. Ἡ Ἀδέλα εἶχε ἐμφανιστεῖ σὲ πολλοὺς χοροὺς τῆς Ὄπερας μαζὶ μὲ τὸν Φρανσοὰ καὶ εἶχε σημειώσει μεγάλες ἐπιτυχίες μὲ τὴ χάρι της καὶ τὴν ὡμορφιά της. Ὡστόσο, εἶχε περιφρονήσει τὶς ἐπανειλημμένες ἐρωτικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ συναδέλφου της καὶ εἶχε χαρίσει τὴν καρδιά της σ' ἕναν ἐπιλοχία τῆς ἐθνοφρουρᾶς, ὁ ὁποῖος λεγόταν Ἡρακλῆς Φραπιέ.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Φρανσοὰ ἔμαθε πὼς εἶχε ἀντίζηλο, δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ ἡσυχάση. Ὡρκίστηκε νὰ τὸν ἐξοντώση καὶ νὰ τελειώση ἔτσι μιὰ γιὰ πάντα μαζύ του.

Ἕνα βράδυ λοιπόν, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ θέατρο, εἶδε τὸν ἐπιλοχία τῆς ἐθνοφρουρᾶς ποὺ περμενε τὴ φίλη του. Σὲ λίγο, ἡ Ἀδέλα βγῆκε κι' αὐτὴ κι' ἀπομακρύνθηκε μαζύ του. Τότε ὁ Φρανσοὰ τοὺς πῆρε τὸ κατόπι. Στὸ δρόμο ἔβριζε δυνατὰ τὸν ἐπιλοχία καὶ τὸν ἐσάρκαζε ἐπὶ ὥρα πολλή, μὰ χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Γιατὶ ὁ ἀντίζηλός του, ἔχοντας πεποίθησι στὶς σωματικές του δυνάμεις, τὸν περιφρονοῦσε, κι' οὔτε γύριζε νὰ τοῦ ἀπαντήση.

Στὸ τέλος, φρενιασμένος ἀπὸ τὴν περιφρόνησι ποὺ τοῦ ἔδειχνε ὁ Φραπιέ, ὁ Φρανσοὰ ὥρισε ἐναντίον του μὲ σκοπὸ νὰ τὸν κακοποιήση... Μὰ αὐτὸ πειὰ ἦταν παραπολύ. Ὁ ἐπιλοχίας, ὁ ὁποῖος ἦταν γιγαντόσωμος, ἄδραξε τὸν Φρανσοὰ ἀπὸ τοὺς ὤμους, τὸν σήκωσε σὰν φτερὸ ψηλὰ καὶ τὸν κουβάλησε, χωρὶς μεγάλη διαδικασία ὡς ἕνα φυλάκιο, ὅπου τὸν παρέδωσε στοὺς στρατιῶτες, μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ τὸν κλείσουν δεμένο στὸ κρατητήριο.

Ὁ ὡραῖος Φρανσοὰ ἔμεινε ὅλη τὴ νύχτα σ' αὐτὴ τὴν ἐξευτελιστικὴ θέσι. Τὴν ἑπομένη, ὁ ἐπιλοχίας τῆς ἐθνοφρουρᾶς πῆγε στὸ κρατητήριό του καὶ διέταξε νὰ τὸν ἀφήσουν ἐλεύθερο.

— Πήγαινε, παλληκάρι μου, τοῦ εἶπε μὲ περιφρόνησι. Μὰ σὲ συμβουλεύω νὰ μὴν ἐπιχειρήσης τὸ ἴδιο πρᾶγμα καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ γιατὶ τότε δὲν θὰ φανῶ τόσο ἐπιεικὴς ἀπέναντί σου. Αἴντε στὸ καλό!

Ὁ ὡραῖος Φρανσοὰ βγῆκε ἀπὸ τὸ κρατητήριο, μὰ πολὺ γρήγορα κατάλαβε πὼς ἡ ζωή του, ἔπειτα ἀπὸ τὸ πάθημά του, εἶχε καταντήσει μαρτύριο. Τὸ πρᾶγμα εἶχε μαθευτεῖ στὴν Ὄπερα, καὶ παντοῦ ὅπου παρουσιαζόταν, τὸν ὑποδεχόντουσαν μὲ μειδιάματα καὶ μὲ ὑπονοούμενα.

Πῆρε τότε τὴν ἀπόφασί του. Πῆγε στὸ δωμάτιό του ποὺ ἦταν κοντὰ στὴν Ὄπερα καί, μὲ μεγάλη ψυχραιμία, κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἀφοῦ προτήτερα ἔγραψε τὶς τελευταῖες θελήσεις του. Μὰ ἀλλόκοτη ἰδέα τοῦ εἶχε κατέβει γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ. Κληροδοτοῦσε τὸ σκελετό του στὴν Ὄπερα καὶ παρήγγελλε νὰ τὸν βάλουν μέσα σὲ μιὰ ἀποθήκη, πλάϊ στὸ καμαρίνι, ὅπου ντυνόταν συνήθως ἡ ἀτάνθρωπη Ἀδέλα! Ἔτσι, ἔπειτα ἀπὸ τὸ θάνατό του, δὲν θὰ ἔπαυε νὰ τροιάζη ἐκείνη ποὺ στάθηκε ἡ αἰτία τοῦ ἀφανισμοῦ του.

Στὴ διαθήκη του παρήγγελλε ἐπάσης ὅπως ὁ σκελετός του χρησιμοποιεῖται στὸ ἀνέβασμα τῶν ἔργων στὰ ὁποῖα χρειάζεται ἀνθρώπινος σκελετός. Ἔτσι, ὁ σκελετὸς τοῦ ὡραίου Φρανσοὰ ἔμεινε κληρονομιὰ στὴν Ὄπερα.

* * *

Ἰδοὺ τώρα καὶ μιὰ ἄλλη ἐκδοχὴ γιὰ τὸν περίφημο αὐτὸ σκελετό:

Στὰ 1824, εἶχε ἀνεβαστεῖ γιὰ πρώτη φορὰ στὸ «Ὀντεὸν» τοῦ Παρισιοῦ ἕνα ἔργο, τὸ ὁποῖο ἀργότερα διεσκεύασε καὶ ξανατόνισε ὁ Μπερλιόζ. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὅμως, ὁ Μπερλιὸζ ἦταν ἀκόμα ἕνας ἁπλὸς φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς. Τὸ βράδυ λοιπὸν τῆς πρώτης παραστάσεως, εἶχε πάει κι' αὐτὸς στὸ θέατρο, μαζὶ μὲ ἕναν συμφοιτητή του.

Ὁ Μπερλιὸζ μὲ τὸν φίλο του ἦσαν ἀφοσιωμένοι στὴν παράστασι, ὅταν ἔξαφνα κάποιος θεατής, ποὺ καθόταν δίπλα τους, ἄρχισε νὰ σφυρίζη καὶ νὰ ἀποδοκιμάζη τὸ ἔργο, τὴ στιγμὴ ποὺ ὅλος ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε!

Ὁ θεατὴς αὐτὸς ἦταν ἕνα μπακαλόπαιδο, ποὺ δὲν σκάμπαζε τίποτε ἀπὸ μουσική. Ὁ Μπερλιὸζ καὶ ὁ φίλος του, ποὺ ἦσαν φανατικοὶ μουσικόφιλοι, ὥρισαν τότε ἐπάνω του καὶ τὸν ἐπρόσταξαν νὰ βουβαθῆ. Αὐτὸς ὅμως ἐξακολουθοῦσε τὰ σφυρίγματά του. Τότε, χωρὶς νὰ χάσουν καιρό, οἱ δυὸ φίλοι τὸν ἄρπαξαν καὶ τὸν πέταξαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ θεάτρου.

Μερικὰ χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε. Ὁ Μπερλιὸζ εἶχε γίνει πειὰ διάσημος μουσικοσυνθέτης καὶ ὁ φίλος του ἕνας κουρυφαῖος γιατρὸς τῆς Γαλλίας. Μιὰ μέρα, ἕνας ἄρρωστος μετεφέρθη στὴν κλινική του γιατροῦ, ὁ ὁποῖος ἀναγνώρισε μ' ἔκπληξι στὸν ἄρρωστό του αὐτὸν τὸ μπακαλόπαιδο τοῦ «Ὀντεόν»!

Τὸν κράτησε λοιπὸν στὴν κλινική του, τὸν περιποιήθηκε ὅσο μποροῦσε, μὰ ὁ ἄρρωστος πέθανε μέσα σὲ λίγες μέρες. Μετὰ τὸ θάνατό του, ὁ γιατρός, ὁ ὁποῖος εἶχε τότε ἀνάγκη ἀπὸ μερικὰ ἀνατομικὰ ὄργανα γιὰ τοὺς βοηθούς του, διέταξε νὰ κρατήσουν τὸ πτῶμα τοῦ μακαρίτη στὴν ἀποθήκη τῆς κλινικῆς του, ἐφόσον δὲν εἶχε συγγενεῖς γιὰ νὰ τὸ ζητήσουν. Ἐχρειάζετο ἐξ ἄλλου ὁ σκελετὸς τοῦ πτώματος γιὰ τὶς ἐργασίες του.

Ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὸν καιρό, ὁ Μπερλιὸζ ἐπρόκειτο ν' ἀνεβάση στὴν Ὄπερα τὸ ἴδιο ἐκεῖνο παλιὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο εἶχε σφυρίξει ὁ ἄωρος αὐτὸς μπακάλης καὶ τὸ ὁποῖο εἶχε τώρα διασκευάσει καὶ ξανατονίσει ὁ ἴδιος. Ὁ διάσημος μουσουργὸς εἶχε ἕτοιμη τὴ σκηνοθεσία τοῦ ἔργου, καὶ ζητοῦσε ἀκόμα νὰ προσθέση σ' αὐτὸ καὶ μιὰ φανταστικὴ σκηνὴ φρίκης.

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις, ὁ Μπερλιὸζ πῆγε μιὰ μέρα στὸν φίλο του τὸ γιατρὸ καὶ τὸν ρώτησε πῶς θὰ μποροῦσε καλύτερα νὰ παρουσιάση ἕναν βρυκόλακα, τὸν ὁποῖο σχεδίαζε νὰ ἐμφανίση στὸ ἔργο του.

— Ἔχω ὅ,τι σοῦ χρειάζεται, τοῦ εἶπε, ἀφοῦ τὸν ἄκουσε ὁ γιατρός.

Καὶ χαμογελώντας ἐπρόσθεσε:

— Τὸ θυμᾶσαι τὸ μπακαλόπαιδο, ποὺ εἴχαμε βγάλει μὲ τὶς γροθιὲς ἔξω ἀπὸ τὸ θέατρο, τὸν καιρὸ ποὺ εἴμαστε ἀκόμα φοιτηταί;

— Ναί, ἀπάντησε ὁ συνθέτης. Λοιπόν;

— Λοιπόν, πέθανε ἐδῶ, στὴν κλινική μου, καὶ ἔχω φυλάξει τὸ σκελετό του. Μπορεῖς λοιπὸν νὰ τὸν πάρης καὶ νὰ παρουσιάσης θαυμάσια τὸν βρυκόλακα ποὺ θέλεις!

Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Ὁ Μπερλιὸζ πέταξε ἀπὸ τὴ χαρά του. Ὁ βρυκόλακας παρουσιάστηκε ὑπέροχα, καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶχε σφυρίξει τ' ἔργο ἐνόσω ζοῦσε, ἀναγκάστηκε νὰ λάβη μέρος ὁ ἴδιος σ' αὐτὸ νεκρός, χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ διαμαρτυρηθῆ!

Ὁ Μπερλιὸζ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΑΝΗ

Στὴν Κίνα ἄλλοτε ἡ χρῆσις τῆς κόκκινης μελάνης ἦταν ἀπαγορευμένη στὸ λαὸ καὶ ἐθεωρεῖτο ἀποκλειστικὸ προνόμιο τοῦ αὐτοκράτορος.

Στὰ παλαιότερα χρόνια μάλιστα, οἱ Κινέζοι αὐτοκράτορες συνήθιζαν ἀντὶ νὰ ὑπογράφουν, νὰ βουτοῦν τὸν ἀντίχειρα τοῦ χεριοῦ τους μέσα σὲ κόκκινη μελάνη καὶ κατόπι νὰ τὸν ἀκουμποῦν στὸ χαρτί, ἀφίνοντας σ' αὐτὸ τὸ ἀποτύπωμά του.

Ἐπίσης, οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι ἐδίδαζαν ὁλόκληρη... τὴν παλάμη τους μέσα στὴ μελάνη καὶ ὑπέγραφαν κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο!

Τὰ χειρόγραφα τῶν αὐτοκρατόρων στὴν Κίνα ἐθεωροῦντο ἀνέκαθεν ἱερὰ κείμενα καὶ ἠγοράζοντο σὲ μυθώδεις τιμές.